

Jurgis Bagužis asm. Kodas _____

Jurgis Bagužis asm. Kodas _____

**LR Vyriausybės peticijų komisijos
Pirmininkei**

2023-01-23

Kauno r.

Susipažinau su Peticijų Komiteto sprendimu. Yra kaip yra. Susidariau nuomonę, kad nei komiteto nariai, nei pranešėjai neskaitė mano laiško, nesusipažino nei su Rinkliavų įstatymu, nei su Ekonomikos terminų žodynu, nei su Atliekų tvarkymo, nei su Turizmo įstatymais, nei su LR Konstitucija. Kodėl taip manau? Jeigu būtų paskaitę, būtų žinoję kokios yra įmokos, kuom Mokesčiai skiriasi nuo Rinkliavų. Būtų žinoję, kad žmogaus privatus gyvenimas neliečiamas ir t.t..

Gal toks aiškinimas ir sprendimas turi būti? Nežinau kas tų Taisyklių autoriai. Jeigu autoriai komentavo, tai nieko stebėtino. Bet komisijos nariai? Nejaugi prieš posėdį pasiruošti nereikia?

_____ Finansų ministerijos atstovas turėtų žinoti kokie yra Mokesčiai. Ar yra mokesčiai už atliekų surinkimą? Nežinoma kokios yra įmokos. O jos yra: Mokesčiai, Rinkliava, Įmokos. Tad kuom jos skiriasi viena nuo kitos? Jeigu būtų paskaitęs mano laišką Finansų ministerijos atstovas būtų sužinojęs:

a) **mokesčiai** (privaloma **neatlyginamo** pobūdžio įmoka į valstybės ar savivaldybės biudžetą, kuri neturi tikslinės paskirties ir naudojama įvairiems bendriems visuomenės/ bendruomenės reikalams);

b) **rinkliavos** (privaloma **atlyginamo** pobūdžio įmoka mokama paprastai į valstybės ar savivaldybės biudžetą, kuri turi tikslinę paskirtį ir naudojama specialioms poreikiams patenkinti, pvz. lėšos, surinktos iš rinkliavos už gyvūnų suteikus tokią registravimą ir laikymą daugiabučiuose namuose yra naudojamos gyvūnų vedžiojimo aikštelėms įrengti, specialioms šiukšliadėžėms įsigyti ir įrengti, kiemsargiams už teritorijos papildomą tvarkymą, gyvūnų apskaitos ir ženklinimo darbams vykdyti ir pan.);

c) **įmokos** (mokėjimai už pirktas prekes ir/ar suteiktas paslaugas, kuriuos prekės ar paslaugos gavėjas sumoka prekės ar paslaugos teikėjui).

2. Tiek valstybinės, tiek ir vietinės rinkliavos yra atlyginamo pobūdžio įmokos. Valstybinės rinkliavos paprastai yra mokamos už tokios rinkliavos mokėtoji suteiktas administracines paslaugas. Jų dydis priklauso nuo kaštų, kurie susidaro šias paslaugas teikiančioms valstybinėms įstaigoms. Vietinės rinkliavos yra įvairesnės. Jos mokamos už mokėtoji suteikiamas administracines ir/ar viešąsias paslaugas, o jų dydis priklauso nuo kaštų, susidarantių savivaldybių įstaigoms ar įmonėms, vykdančioms nustatyto pobūdžio veiklą: pvz. vietinė rinkliava už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą sumokama už šių veiklų vykdymą ir turi būti tokia, kad padengtų išlaidas, susijusias su šia veikla; vietinė rinkliava už leidimų prekiauti viešose vietose išdavimą sumokama ne vien už tai, kad padengti leidimų išdavimo (administracinės paslaugos) kaštus, bet ir kaštus, susijusias su teritorijos prekiauti paruošimu, apsauga, sanitarinių sąlygų sudarymu, sutvarkymu po renginio ir pan. (viešosios paslaugos). Analogiškai ir su leidimų kasinėti išdavimu: rinkliava skirta padengti tiek administracines, tiek ir viešosios paslaugos kaštus, nors formaliai atrodo, kad tai rinkliava tik už leidimo išdavimą.

Pakartosime: **MOKESČIAI** privaloma **NEATLYGINAMO** pobūdžio įmoka; **RINKLIAVOS** (privaloma **ATLYGINAMO** pobūdžio įmoka. Tiek **VALSTYBINĖS**, tiek ir **VIETINĖS RINKLIAVOS** yra **ATLYGINAMO pobūdžio įmokos**.

Kad būtų teisingiau ir aiškiau aiškinamės toliau. Kas yra rinkliava paklausėme ir Seimo narės, LR Seimo Audito komisijos pirmininkės, o šiuo metu Ministrė Pirmininkė. I. Šimonytė rašo: „Rinkliava yra mokėjimas už konkrečią **valstybės/savivaldos** institucijos **suteiktą paslaugą**: išduotą pasą, statybos leidimą, licenciją ir t.t. tokių paslaugų yra tūkstančiai. Jų dydis **priklauso nuo paslaugos** suteikimo kaštų.

Kas yra rinkliava? Rinkliava (angl. Fee, charge) Terminą „Rinkliava“ apibūdino Rūta Vainienė knygoje „Ekonomikos terminų žodynas“: „Į valstybės ir savivaldybių biudžetus ir **fondus mokama privaloma įmoka už valstybės ir vietos savivaldos institucijų, įstaigų, tarnybų ar organizacijų teikiamas paslaugas**. Rinkliava gali būti valstybinė arba vietinė. Lietuvos teisės aktai reikalauja, kad valstybės rinkliavos dydis neviršytų valstybės **teikiamos paslaugos** sąnaudų“.

Visi šaltiniai vieningai, pilnai ir suprantamai paaiškina kas yra rinkliava. **Rinkliava** - tai mokestis už **gautą paslaugą, nežiūrint į tai ar valstybinę, ar savivaldos**.

Finansų ministerijos atstovas aiškina, kad Rinkliavų įstatyme pateiktame sąvokos „vietinė rinkliava“ paaiškinime, skirtingai nei pateiktame sąvokos „valstybinė rinkliava“ paaiškinime, nėra sąsajos su paslaugų teikimu (suteikimu), vietinė rinkliava yra viešosios teisės reglamentuojama privaloma įmoka (mokėjimas) į konkrečios savivaldos biudžetą, todėl pareiga ją mokėti atsiranda viešosios teisės nustatytais sąlygomis ir apimtimi. Tekstas identiškas teisėjos aiškinimui, kuris neatitinka tikrovės. Kodėl? Rinkliavų įstatymas – tai paslaugos. **Paaiškinimas:** Rinkliava - tai **mokestis** už vandenį, dujas, elektrą, komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą ir taip toliau. **Mokesčiai** - privaloma neatlyginamo pobūdžio įmoka. Mokesčiai - PVM; GPM; PSD; VSD (pridėtinės vertės, gyventojų pajamų, draudimai: privalomas sveikatos, valstybinis socialinis), Akcizas ir taip toliau. Finansų ministerijos darbuotojai tai turėtų žinoti.

Išsiaiškinome: kas yra **mokestis** ir kas yra **mokesčiai**. **Taip pat** paslaugos yra ir atliekų tvarkymo bei turizmo įstatymuose. LR Atliekų tvarkymo įstatymo I sk. 2 straipsnio 40 dalis. „Komunalinių atliekų tvarkymo paslauga“, 43¹ dalis. „Komunalinių atliekų tvarkymo sistema“ papildanti atliekų surinkimo sistema“.

Paanalizuokime patį Rinkliavų įstatymą? Rinkliavų įstatymas prasideda leidimų gavimu. Punktas 1) už leidimą atlikti kasinėjimo darbus. Turiu teisę gauti leidimą? Taip. Ar privalau mokėti už teisę gauti leidimą? Ar privalau mokėti, jeigu man to leidimo nereikia? Ar privalau mokėti, jeigu to leidimo nereikia man, o reikia kažkam kitam? Suprantama NE. Ir taip visi punktai skirti asmeniui, kuriam suteikta paslauga. Iki 8- to punkto įvairių leidimų gavimas. Kas tai? Mokesčiai? Rinkliava? Mokėjimai?

Ar būtina susimokėti už nereikalingą ir negautą leidimą? Ir taip iki 8 punkto leidimų gavimas. Tiesa, septintas punktas panaikintas 2018-01-01. Kodėl?

Punktas 8: „už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą“. Čia kažkodėl suprantama kaip mokesčius. Gali neturėti atliekų, bet mokėti privalai. Turi ar neturi atliekų, veža ar neveža – nesvarbu – mokėk. Pradėkime Rinkliavų įstatyme aiškintis žodžių reikšmes. Ką reiškia Lietuvių kalboje žodis „surinkti“? Lietuvių kalbos institute žodis „surinkti“ suprantamas taip: „Tam tikru metu iki galo atliktą darbą“. Rinkti ir surinkti – nėra sinonimai, tai skirtingos reikšmės. Surinkimas reiškia atliktą darbą, o tai yra suteikta paslauga. Ką reiškia žodis „turintis“? Reikia turėti ką nors. Mūsų atveju reikia turėti atliekų. Kas yra atliekos? Išaiškinimas pateiktas LR Atliekų tvarkymo įstatymo I sk. 2 straipsnio 6 dalyje: „Atliekos – medžiagos ar daiktai, kurių turėtojas atsikrato, ketina ar privalo atsikratyti“. Žodis „tvarkyti“. Ar įmanoma ką nors tvarkyti nieko neturint?

Niekas negyvena, tai yra, atliekų turėtojo nėra, tad – medžiagų ar daiktų, kuriais reikia atsikratyti nėra.

Kuom skiriasi **valstybinės** rinkliavos nuo **vietinės rinkliavos**?

Kodėl prie Valstybinės rinkliavos parašyta – už teikiamas paslaugas? Kodėl? Skaitome: „Valstybinės rinkliavos paprastai yra mokamos už tokios rinkliavos mokėtoji suteiktas administracines paslaugas“. Kodėl neparašyta prie Vietinės rinkliavos, kad tai paslauga? Kodėl? Atsakyme prie įmokų 2 dalyje paaiškinta, kad paslauga apima daugiau nei administracines paslaugas, turi tikslingą paskirtį ir naudojama specialioms poreikiams patenkinti, pvz. vietinė rinkliava už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą sumokama už šių veiklų vykdymą ir turi būti tokia, kad padengtų išlaidas, susijusias su šia veikla; vietinė rinkliava už leidimų prekiauti viešose vietose išdavimą sumokama ne vien už tai, kad padengti leidimų išdavimo (administracinės paslaugos) kaštus, bet ir kaštus, susijusius su teritorijos prekiauti paruošimu, apsauga, sanitarinių sąlygų sudarymu, sutvarkymu po renginio ir pan. (viešosios paslaugos). Analogiškai ir su leidimų kasinėti išdavimu: rinkliava skirta padengti tiek administracinės, tiek ir viešosios paslaugos kaštus, nors formaliai atrodo, kad tai rinkliava tik už leidimo išdavimą.

Kodėl panaikintas mokestis už gyvūnų laikymą (nuo 2018-01-01)? Reikėtų išsiaiškinti, nes turėtų būti priežastis. Priežastis - nesuteikta paslauga. Mano žiniomis, teismo sprendimas.

Pagal šių metų Rinkliavų įstatymo galiojančią suvestinę III Skyrius; **12 straipsnis. Vietinių rinkliavų nustatymas.** 6 p. „vietinės rinkliavos, nustatytos šio įstatymo 11 straipsnio 1 dalies 8 punkte, mokėtoji numatytos **teikti paslaugos kokybės reikalavimus** ir (ar) teikimo sąlygas (apimtį, asortimentą, terminus, periodiškumą ir kita), taip pat kriterijus ir subjektą, įgaliotą vertinti (nustatyti), ar yra (nėra) pažeisti šios paslaugos teikimo kokybės reikalavimai ir (ar) teikimo sąlygos“.

Rinkliavų įstatymo I skyrius; 2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. **Valstybės rinkliava** – privaloma įmoka už valstybės ir **vietos savivaldos institucijų**, įstaigų, tarnybų ar organizacijų (toliau – institucijos), išskyrus teismus, **teikiamas paslaugas**, išskyrus specialiuose įstatymuose nustatytas paslaugas, už kurias šiuose įstatymuose nustatyta tvarka numatytas kitoks atlyginimas.

Išsiaiškinus su ekonomistais, išanalizavus Rinkliavų įstatymą, matome, kad visas Rinkliavų įstatymas – tai paslaugų suteikimas. Už nesuteiktas paslaugas nereikia ir mokėti. Tiesa?

APLINKOS ministerijos teigimu būtina mokėti rinkliavą nežiūrint į tai ar surenkamos atliekos ar ne. „Todėl, kaip ir dėl mokesčių, taip ir dėl vietinių rinkliavų su jų mokėtojais nesitariama“. Tai neatitinka tikrovės. Kodėl? Išsiaiškinome kokios yra įmokos. Nežinoma – kas yra Mokesčiai ir kas yra Rinkliava. Rinkliava yra mokestis už paslaugą. Nesusipažinta su Rinkliavų, Atliekų tvarkymo ir Turizmo įstatymais, neišsiaiškinta su Ekonomistais bei Lietuvių kalbos žinovu. Prieš keletą metų iš Aplinkos ministerijos gautas atsakymas: „Atsižvelgiant į įstatymo 30 str. 6 d. ir į Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2012 m. spalio 23 d. įsakymu Nr. D1-857 patvirtintų minimalių atliekų tvarkymo paslaugos kokybės reikalavimų 20 p. nuostatas, savivaldybė privalo užtikrinti, kad visiems jos teritorijoje esantiems **atliekų turėtojams** būtų sudarytos sąlygos naudotis komunalinių atliekų tvarkymo **paslauga** ir dokumentai apmokėjimui už komunalinių atliekų tvarkymą atliekų turėtojams teikiami **tik suteikus tokią paslaugą**. Mūsų nuomone, nesudarius sąlygų gauti komunalinių atliekų tvarkymo **paslaugą ar jos negavus** dėl savivaldybės, komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratoriaus ar komunalinių atliekų tvarkymo paslaugą teikiančio atliekų tvarkytojo kaltės, rinkliava atliekų turėtoji neturėtų būti skaičiuojama visa apimtimi pvz., atliekų turėtojas neturi mokėti įmokos už komunalinių atliekų tvarkymą, kai jam nepastatytas konteineris ir (ar) nenurodyta vieta, kur jis galėtų atsikratyti atliekų“. Šitame laiške visur naudojamas žodis „paslauga“.

Atliekų tvarkymas. Ką tvarkyti, jeigu atliekų nėra. Kalbama apie ilgalaikį atliekų tvarkymą, apie pastovų ir kintamą mokėjimą. Norisi paklausti: į kelias sąskaitas patenka atliekų surinkimo ir tvarkymo mokestis?

Neteisingai suprastas siūlymas sujungti Atliekų tvarkymo, Rinkliavų ir Turizmo įstatymus. Nieko nereikia sujunginėti. Reikėjo tik perskaityti ir būtų aišku, kad įstatymai vienas kitą papildo. Kodėl „taisyklėse“ aiškinama apie abu įstatymus, tai yra, Atliekų tvarkymo ir Rinkliavų. Rinkliavų įstatyme – surinkimas ir tvarkymas. Rinkliavų įstatymą papildo Atliekų tvarkymo ir Turizmo įstatymai, ir teikia pilną supratimą apie Rinkliavų įstatymą. Turizmo įstatymas paaiškina Rinkliavų įstatymo 11 str. 1 d. 11 punktą: „naudojimąsi gyvenamųjų vietovių viešąja turizmo ir poilsio infrastruktūra, kaip ji apibrėžta Lietuvos **Respublikos turizmo įstatyme**, išskyrus vaikus iki 18 metų“. O Atliekų tvarkymo įstatyme išaiškintos sąvokos:

2 straipsnio 6 dalis. „Atliekos – medžiagos ar daiktai, kurių turėtojas atsikrato, ketina ar privalo atsikratyti“.

2 straipsnio 8 dalis. „**Atliekų darytojas** – asmuo, dėl kurio veiklos susidaro atliekų (pirminis atliekų darytojas), arba asmuo, kuris atlieka pradinį atliekų apdirbimą, maišymą ar kitus veiksmus, dėl kurių pakinta tų atliekų pobūdis arba sudėtis“.

2 straipsnio 15 dalis: „Atliekų susidarymo vieta – įrenginys ar teritorija, kurioje dėl ūkinės ar kitos veiklos susidaro atliekos“.

2 straipsnio 17 dalyje: „Atliekų turėtojas – atliekų darytojas arba asmuo, **turintis** atliekų“. O jeigu aš neturiu atliekų? Jeigu aš rūšiuoju ir parduodu ar dovanuoju?

2 straipsnio 39 dalis. „Komunalinės atliekos – buitinės (buityje susidariusios atliekos)“.

2 straipsnio 40 dalis. „Komunalinių atliekų tvarkymo paslauga“.

1 straipsnio 43¹ dalis. „Komunalinių atliekų tvarkymo sistemą papildanti atliekų surinkimo sistema“.

Nepasisakyta dėl Taisyklių III sk. 20; 22; 24; 30 dalių. Ar jos atitinka LR Konstituciją? Konstitucijos II skirsnio 18 straipsnis: „Žmogaus teisės ir laisvės yra prigimtinės“. Konstitucijos II skirsnio 22 straipsnis: „žmogaus privatus gyvenimas neliečiamas“.

Nenurodytas įstatymas, kuris įpareigotų mane naudotis nereikalinga paslauga.

Nenurodytas įstatymas, kuris įpareigotų mane mokėti už nesuteiktą paslaugą.

Nenurodytas įstatymas, kuris įpareigotų mane priduoti tam tikrą kiekį atliekų.

Norisi paklausti: kam reikalingos Taisyklės? Taisyklių pradžioje kalbama apie Atliekų tvarkymo, Rinkliavų įstatymus. LR Vyriausybės 2013 m. Liepos 24 d. nutarimo Nr.711 pirmo skyriaus 3 dalis: „Taisyklėse vartojamos sąvokos apibrėžtos Lietuvos Respublikos **atliekų tvarkymo įstatyme** ir kituose atliekų tvarkymą reglamentuojančiuose teisės aktuose. Vietinės rinkliavos sąvoka suprantama taip, kaip nustatyta Lietuvos Respublikos **rinkliavų įstatyme**“. (toliau taisyklės) Išsiaiškinta, kad tai paslaugų suteikimas. Už paslaugą – būtina susimokėti.

Tad kam ta kūryba, kuri neatitinka įstatymų? Rinkliavų įstatymas paverčiamas Mokesčiais. Tokių mokesčių nėra. Taisyklės nereikalingos.

Taisyklės paskelbti negaliojančiomis.

 Jurgis Bagužis